

Franciaországban újra lángolni kezdett az a tűz, amelyet a francia politikai kovácsfújtatókból az országot elárasztó romániai származású "szél fiai" az izzó szénre fújnak. (A "szél fiai" bizonyos körökben a vándorlásra-kóborlásra hajlamos cigányok kedvesen kíméletes megnevezése.) A franciaországi cigány bevándorlás elleni fellépés a múlt évben tetőzött, amikor Nicolas Sarkozy az olasz mintát követve lebontatta az illegális cigány táborokat, és fejenként 300 euró zsebpénzzel tömegesen zsuppoltatta haza származási helyükre, elsősorban Romániába és Bulgáriába a "szél fiait", akik a kinn szerzett cuccokkal megrakott bőröndökkel meg is érkeztek "rendeltetési helyükre", s akik közül többen már a repülőtéren kijelentették, hogy az első alkalommal visszautaznak az őket hazapostázó államba, ami a balliberális és más emberjogvédők körében ujjongó örömmámmal tetőzött, lám, Nicolas Sarkozy terve a visszájára fordult.

A "szél fiainak" hazaröppentését Romániában Traian Băsescu államelnökkel az élen mímelt felháborodással fogadták. Traian Băsescu nem fogadta el azt a francia hazatoloncolási elvet, hogy a cigánykérdést a származási országoknak kell megoldaniuk. A cigány ügy rendezését európai problémaként próbálja kezelteni, mondván, hogy Európa egészének érdeke a romaintegráció.

Magyarország uniós elnökségének időszakában a romakérdést kiemelt témaként kezelte, és ki is dolgozott egy olyan romastratégiát, amelyhez a tagországoknak hosszú távon alkalmazkodniuk kellene. Magyarország szerepvállalása ebben a kérdésben nem véletlen, és nem előzmények nélküli. A kelet-európai térségben ugyanis Magyarországon a legerőteljesebb a cigány diszkrimináció elleni küzdelem, és mindaddig ez így is lesz, amíg a baloldali és jobboldali szélsőségesség nem feszíti annyira a húrt, hogy az elpattanjon. A magyarországi fasiszmuszt vizionáló balliberális ellenzék ugyanis igen kényes "romajogvédelmi" kalandokba is belekeveredett, itt elegendő, ha csak utalunk a cigány csoportosulások szervezett kitelepítési kísérleteire, akik számára politikai üldözöttként próbáltak mentelmi jogot biztosítani az őket befogadó országokban. A jobboldali ellenzék pedig a cigány bűnözés megfékezésére saját karhatalmi alakulatok felállításával reagált, amelyek ismét felerősítették a fasisztázók hangját.

A cigányság magyarországi jogállására a legjellemzőbb, hogy nemcsak a "cigány" terminus használatát bélyegzik hátrányosan megkülönböztetőnek és jogsértőnek, hanem a "cigány bűnözés" kifejezést sem szabad használni. Az Országos Kriminálisztikai Intézet megállapítása

szerint Magyarországon 1971–1989 között vették nyilvántartásba a cigány származású bűnelkövetőket. Egy 1992-es törvény az etnikai hovatartozást fokozottan védett adatnak nyilvánította, s ennek következményeként az érintett írásbeli hozzájárulása nélkül ezt az adatot nem lehet nyilvánosságra hozni.

A cigány bűnelkövetők magasabb arányának fő oka a társadalomba való integrálódás képességének és alkalmainak hiánya vagy fejletlensége. A cigányság gazdasági körülményei nagy általánosságban a környezetükben élőkénél rosszabbak, viszonylag sok a szakképzetlen, a munkanélküli, koldulásból, mások lopásból, némelyek rablásból élnek. Az európai országok rendészeti szerveinek többsége ebben a kérdésben nem annyira "szemérmes", mint a magyar. A 2007-es olaszországi rendőrségi adatok szerint a lopások, gyilkosságok és nemi erőszak gyanújával letartóztatottak 75 százaléka romániai, és többségében cigány. Egy csehszlovák felmérés szerint a cigány bűnelkövetők aránya 3–4-szer magasabb volt, mint a nem cigányok körében. Ez az arány a fiatal bűnözők körében tízszerese más kategóriákéhoz képest. A leggyakoribb bűncselekmény a lopás, testi sértés, rablás, megrontás volt. A román államelnökkel ellentétben a bolgár kormánytisztviselők egyetértettek a cigány bűnözők hazaszupplálásával.

Magyarországon – amíg erről külön nyilvántartást vezettek – 1975–1979 között a 10 000 lakosra jutó bűnözők száma a nem cigányok esetében 69,7, a cigányoknál 133,3 fő. A fiatalok aránya kétszer magasabb volt a gyanúsítottak körében. A bűnelkövetések fő oka a munkanélküliségből eredő szegénység, az alacsony vagy hiányzó iskolai végzettség, a rossz szociális viszonyok.

Ezek után érthető, hogy a magyar kormányzat programjában miért szerepel kiemelt helyen a munkahelyteremtés, az állami segélyből élők munkára fogása akkor is, ha az ellenzék "kényszermunkáról", "gettósításról" és ehhez hasonlókról papol. Ezek az intézkedések tanulságul szolgálhatnak Románia számára is. A fogadott és fogadatlan cigány prókátorok is tudják, hogy a munka nélkül is folyósított szociális segély ("a szociállóvé") munkakerüléshez vezet. Közmunkára pedig mindenhol van szükség, hisz például a szennytől, mocsoktól rohad szét a környezetünk.

A másik emeltyű a mélyszegénységből való kilábaláshoz az iskolázottság, a szakképzettség. Természetesen hosszú távon. Általános tapasztalaton alapuló megállapítás az, hogy a helyi cigány közösségek ahhoz a társadalmi-etnikai csoporthoz – közeghez – igazodnak, amelynek valami módon a közelébe kerültek. Ez történelmileg és földrajzilag is igazolt. Ezért más az őshonos spanyol cigány, mint a romániai vagy bolgár származású francia "szél fia", akik számára már a "roma" szó is sértő.

Tíz évvel ezelőtt Romániai romák Magyarországon címmel az MTA Kisebbségkutató Műhelyének megbízásából készült esettanulmány (Vajda Imre – Prónai Csaba). Ennek egyik fejezete a Magyar cigányok címet viseli. Felőlünk – tehát Erdélyből – nézvést nagyjából a miénkkel egyező megállapításokat olvashatunk. Az erdélyi magyar cigányok magyarországi beilleszkedése "simább", erre természetesen a közös nyelv, az azonos vagy hasonló kulturális kötődések, a magyarhoni kereslet hazaszármaztatása, az itthoni építkezések a jellemzőek. És az, hogy a magyar cigányok számára nem Itália, spanyolhon és Franciaország az "ígéret földje", kapcsolatokat sem ápolnak a romániai származású és nem magyar nemzeti kötődésű cigányokkal.

Érdekes az a megállapítás is, hogy a székelyföldi magyar–cigány "összekoccanások" (Csíkszentmárton, Alsórákos stb.) végkifejletét a székelység erőteljesebb közösségi összetartása határozta meg. Az októberben esedékes népszámlálás adatai megerősíthetik ezeket a tapasztalatokat.

(Forrás: 3szek.ro)